

Centraal Planbureau

CPB Notitie | 1 oktober 2017

Raming aantal personen/huishoudens onder de lage-inkomensgrens

*Uitgevoerd op verzoek van
het Centraal Bureau voor de
Statistiek*

CPB Notitie

Aan: CBS, t.a.v. Dhr. W. Bos & Dhr. F. Otten

Centraal Planbureau
Bezuidenhoutseweg 30
2594 AV Den Haag
Postbus 80510
2508 GM Den Haag

T 088 9846000
I www.cpb.nl

Contactpersoon
Patrick Koot

Datum: 1 oktober 2017

Betreft: Raming aantal personen/huishoudens onder de lage-inkomensgrens

1 Inleiding

Op verzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft het Centraal Planbureau (CPB) een raming gemaakt van het aantal (personen in) huishoudens onder de lage-inkomensgrens (gedefinieerd door het CBS) in 2017 en 2018. Deze notitie bevat een toelichting op de gehanteerde ramingsmethodiek en de uitkomsten.

2 Ramingsmethodiek

De ramingen zijn gemaakt met het microsimulatiemodel MIMOSI van het Centraal Planbureau (CPB, 2016). De raming is gebaseerd op de geraamde koopkrachtontwikkeling voor 2017 en 2018 in de Macro Economische Verkenning 2018 (CPB, 2017). Deze publicatie bevat een gedetailleerd overzicht van alle koopkrachtrelevante maatregelen in 2017 en 2018 (zie hoofdstuk 3.5 en de bijlage met beleidsuitgangspunten).

De gehanteerde ramingsmethodiek bestaat uit een viertal stappen:

1. Allereerst wordt door het CPB voor elk huishouden uit het Inkomenspanelonderzoek de (nominale) koopkrachtmutatie voor 2017 en 2018 geraamd, gebruik makend van MIMOSI. Voor het ramen van het percentage huishoudens met een laag inkomen is het hierbij van belang dat de inkomensontwikkeling aan de onderkant van de inkomensverdeling goed in beeld gebracht wordt. Een geringe daling of stijging van de koopkracht van deze huishoudens kan er immers toe leiden dat zij net onder of boven de lage-inkomensgrens uitkomen.
2. Vervolgens wordt de hoogte van de lage-inkomensgrens geraamd voor 2017 en 2018. Doordat deze grens een vast koopkrachtbedrag weergeeft, kan dit bedrag

met behulp van de raming van de Consumentenprijsindex van het CPB voor de genoemde jaren berekend worden op basis van eerdere jaren.

3. In de derde stap wordt voor alle huishoudens het geraamde inkomen vergeleken met het geraamde bedrag van de lage-inkomensgrens. Hiermee wordt de inkomenspositie van een huishouden ten opzichte van deze grens in 2017 en 2018 vastgesteld.
4. In de geraamde koopkrachtmutaties zijn uitsluitend de gevolgen van overheidsbeleid en de loon- en prijsontwikkeling verdisconteerd. De gevolgen van wijzigingen in persoonlijke omstandigheden lopen niet mee op individueel niveau. Het gaat daarbij om arbeidsmarkt gerelateerde veranderingen zoals het vinden of verliezen van werk en om demografische veranderingen zoals trouwen en scheiden. Deze veranderingen hebben niet alleen een sterk effect op het inkomen, maar betekenen vaak ook dat de sociaaleconomische positie van een persoon wijzigt. Deze veranderingen zijn niet doorberekend op individueel niveau, maar wel zijn de uit stap 3 resulterende uitkomsten aangepast aan de verwachte ontwikkelingen op sociaaleconomisch en demografisch gebied. Daartoe is door middel van herweging van de waarnemingen uit het Inkomenspanelonderzoek aangesloten op de verwachte aantallen huishoudens en personen in 2017 en 2018, zoals het aantal één- en tweepersoonshuishoudens, het aantal kinderen, zelfstandigen, studenten, het aantal personen met een werkloosheids- of bijstandsuitkering etc. Nadat deze herweging is uitgevoerd, wordt de ontwikkeling van het aantal (personen in) huishoudens met een inkomen onder en boven de lage-inkomensgrens in 2017 en 2018 vastgesteld.

3 Uitkomsten

Tabel 1 en 2 bevatten de geraamde aantallen huishoudens en personen onder de lage-inkomensgrens van het CBS in 2017 en 2018. De cijfers over 2011-2016 zijn afkomstig van het CBS. Voor een beschrijving van de resultaten verwijzen we naar CBS (2018).

Tabel 1 Raming aantal/aandeel huishoudens onder lage-inkomensgrens (a), 2017 en 2018

	Totaal (b)	Doelpopulatie (c)	W.o. laag inkomen	Percentage met laag inkomen
2011 (d)		7.009.000	482.000	6,9
2012		7.066.000	562.000	8,0
2013		7.112.000	630.000	8,9
2014		7.128.000	608.000	8,5
2015		7.172.000	590.000	8,2
2016 (voorlopig)		7.234.000	590.000	8,2
2017 (raming CPB)		7.318.000	597.000	8,2
2018 (raming CPB)		7.382.000	581.000	7,9

a) De lage-inkomensgrens van het CBS komt ongeveer overeen met de koopkracht van een bijstandsuitkering voor een alleenstaande in 1979, toen deze op zijn hoogst was.
b) Totaal aantal (personen in) particuliere huishoudens met inkomen. Buiten beschouwing blijven dus (personen in) huishoudens zonder vastgesteld inkomen en de bevolking in instellingen, inrichtingen en tehuizen.
c) De doelpopulatie t.b.v. armoedepublicaties van het CBS: totaal exclusief (personen in) studentenhuishoudens en huishoudens met onvolledig jaarinkomen.
d) De cijfers over 2011-2016 zijn afkomstig van het CBS, en zijn afgerond op duizendtallen.

Tabel 2 Raming aantal/aandeel personen onder lage-inkomensgrens (a), 2017 en 2018

	Totaal (b)	Doelpopulatie (c)	W.o. laag inkomen	Percentage met laag inkomen
2011 (d)		15.877.000	929.000	5,8
2012		15.936.000	1 075.000	6,7
2013		15.971.000	1 187.000	7,4
2014		15.977.000	1 143.000	7,2
2015		16.014.000	1 103.000	6,9
2016 (voorlopig)		16.090.000	1 087.000	6,8
2017 (raming CPB)		16.201.000	1 083.000	6,7
2018 (raming CPB)		16.297.000	1 045.000	6,4

a) De lage-inkomensgrens van het CBS komt ongeveer overeen met de koopkracht van een bijstandsuitkering voor een alleenstaande in 1979, toen deze op zijn hoogst was.
b) Totaal aantal (personen in) particuliere huishoudens met inkomen. Buiten beschouwing blijven dus (personen in) huishoudens zonder vastgesteld inkomen en de bevolking in instellingen, inrichtingen en tehuizen.
c) De doelpopulatie t.b.v. armoedepublicaties van het CBS: totaal exclusief (personen in) studentenhuishoudens en huishoudens met onvolledig jaarinkomen.
d) De cijfers over 2011-2016 zijn afkomstig van het CBS, en zijn afgerond op duizendtallen.

Literatuur

CBS, Armoede en sociale uitsluiting 2018, Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek (januari 2018).

CPB, 2016, Koot, P., Vlekke, M., Berkhout, E. en R. Euwals, MIMOSI: Microsimulatiemodel voor belastingen, sociale zekerheid, loonkosten en koopkracht (geactualiseerde beschrijving 2016), CPB Achtergronddocument, Den Haag.

CPB, 2017), *Macro Economische Verkenning 2018*, Den Haag: Centraal Planbureau.

Dit is een uitgave van:

Centraal Planbureau
Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 80510 | 2508 GM Den Haag
T (088) 984 60 00

info@cpb.nl | www.cpb.nl

Oktober 2017